

מה אלהים יעקב: לפענוח ברכות בלעם: Making Sense of Bilam's Blessings

במדבר כבב-ו, כד: כה

(ב) וירא בלק בן-צפוד את כל-אשר-עשה ישראל לאמרו: (ג) ויגר מואב מפני העם מאד כי רבה-הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל: (ד) ויאמר מואב אל-זקני מדן עתה ילחכו הקהל את-כל-סביבתינו בלחך השור את ירק השדה ובלק בן-צפוד מלך למואב בעת ההוא: (ה) וישלח מלאכים אל-בלעם בן-בער פתורה אשר על-הנהר ארץ בני-עמו לקרא לו לאמור הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את-עין הארץ והוא ישב ממלך: (ו) ועתה לכה נא ארה-לי את-העם הזה כי עצום הוא ממני **אולי אוכל נכה-בו ואגרשנו מן-הארץ** כי ידעתי את אשר-תברך מברך ואשר תאר יואר: ... (לט) וילך בלעם עם-בלק ויבאו קרית חיצות: (מ) ויזבח בלק בקר ויצאן וישלח לבלעם ולשרים אשר אתו: (מא) ויהי בבקר ויקח בלק את-בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם: (א) ויאמר בלעם אל-בלק בנה-לי בזה שבעה מזבחת והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים: (ב) ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבחת: (ג) ויאמר בלעם לבלק התיצב על-עלתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי ודבר מה ידאני והגדתי לך וילך שפני: (ד) ויקר אלהים אל-בלעם ויאמר אליו את-שבעת המזבחות עזכתי ואעל פר ואיל במזבחת: (ה) וישש ה' דבר בפני בלעם ויאמר שוב אל-בלק וכה תדבר: (ו) וישב אליו והנה נצב על-עלתו הוא וכל-שרי מואב: (ז) וישא משלו ויאמר מן-אדם ינחני בלק מלך-מואב מהררי-קדם לכה ארה-לי יעקב ולכה זעמה ישראל: (ח) מה אקוב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה': (ט) כי-מרש צרים אראנו ומגבעות אשורנו הן-עם לבדר ישפן ובגוים לא יתחשב: (י) מי מנה עפר יעקב ומספר את-דבוע ישראל תמת נפשי מות ישרים ותהי אחירתי כמהו: (יא) ויאמר בלק אל-בלעם מה עשית לי לקוב איבי לקחתך והנה ברכת בך: (יב) ויען ויאמר הלא את אשר ישים ה' בפני אתו אשמך לדבר: (יג) ויאמר אליו בלק לך-לכה נא אתי אל-מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנלי משם: (יד) ויקתהו שדה צפים אל-ראש הפסגה ויבן שבעה מזבחות ויעל פר ואיל במזבחת: (טו) ויאמר אל-בלק התיצב כה על-עלתך ואנכי אקרה כה: (טז) ויקר ה' אל-בלעם וישש דבר בפניו ויאמר שוב אל-בלק וכה תדבר: (יז) ויבא אליו והננו נצב על-עלתו ושרי מואב אתו ויאמר לו בלק מה-דבר ה': (יח) וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפר: (יט) לא איש אל ויכזב ובן-אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה: (כ) הנה בך לקחתי וברך ולא אשיבנה: (כא) לא-הביט און ביעקב ולא-דאה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו: (כב) אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו: (כג) כי לא-נחש ביעקב ולא-קסם בישראל בעת יאמר ליעקב ולישראל מה-פעל אל: (כד) הן-עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד-יאכל טרף ודם-חללים ישתה: (כה) ויאמר בלק אל-בלעם גם-קוב לא תקבנו גם-ברך לא תברכנו: (כו) ויען בלעם ויאמר אל-בלק הלא דברתי אליך לאמור כל אשר-ידבר ה' אתו אעשה: (כז) ויאמר בלק אל-בלעם לכה נא אקחך אל-מקום אחר אולי יישד בעיני האלהים וקבתו לי משם: (כח) ויקח בלק את-בלעם ראש הפעור הנשקר על-פני הישימוז: (כט) ויאמר בלעם אל-בלק בנה-לי בזה שבעה מזבחת והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים: (ל) ויעש בלק כאשר אמר בלעם ויעל פר ואיל במזבחת: (א) וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל ולא-הלך כפעם-כפעם לקראת נחשים וישת אל-המדבר פניו: (ב) וישא בלעם את-עיניו וירא את-ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים: (ג) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין: (ד) נאם שמע אמרי-אל אשר מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים: (ה) מה-טבו אהליך יעקב משפנתין ישראל: (ו) בנחלים נטיו כגנת עלי נהר פאדלים נטע ה' פארזים עלי-מיים: (ז) יזל-מיים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלפו ותנשא מלכתו: (ח) אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו יאכל גוים צרוי ועצמותיהם יגרם וחציו ימחץ: (ט) ברע שכב פארי וכלביא מי יקימנו מברכיך ברוך ואוריך ארוך: (י) ויחר-אף בלק אל-בלעם ויספק את-כפיו ויאמר בלק אל-בלעם לקוב איבי קראתיך והנה ברכת בך זה שלש פעמים: (יא) ועתה ברח-לך אל-מקומך אמרתי כפך אכבדך והנה מנעך ה' מכבוד: (יב) ויאמר בלעם אל-בלק הלא גם אל-מלאכיד אשר-שלחת אלי דברתי לאמר: (יג) אם-יתדלי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את-פי ה' לעשות טובה או רעה מלפי אשר-ידבר ה' אתו אדבר: (יד) ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמד באחרית הימים: (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין: (טז) נאם שמע אמרי-אל וידע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים: (יז) אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל-בני-שת: (יח) והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר איביו וישראל עשה חיל: (יט) וירד מיעקב והאביד שריד מעיר: (כ) וירא את-עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד: (כא) וירא את-הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך: (כב) כי אם-יהיה לבער קין עד-מה אשור תשבך: (כג) וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו אל: (כד) וצים מיד פתים וענו אשור וענו-עבר וגם-הוא עדי אבד: (כה) ויקם בלעם וילך וישב למקומו וגם-בלק הלך לדרכו:

מִן־אֲרָם יִנְחֵנִי בְּלֶקַח מִלֶּךְ־מוֹאָב מִהַרְרֵי־קָדְשׁ
לְכֹה אֲדַהֲלֵי יַעֲקֹב וּלְכֹה זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל:

מִה אֶקָּב לֹא קָבַה אֵל וּמָה אֶזְעַם לֹא זַעַם ה':

כִּי־מֵרֹאשׁ צָרִים אֲדַאֲנֶנּוּ וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרָנּוּ
הֲזַעַם לְבַדָּד יִשְׁפֹּן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב:
מִי מִנְהָ עֵפֶר יַעֲקֹב וּמִסֶּפֶר אֶת־רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל
תָּמַת גַּפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָיִם וְתִהְיֶי אַחֲרִיתִי כְּמֹהוּ:

קוֹם בְּלֶקַח וּשְׁמַע הָאֲזִינָה עַדִּי בְּנוֹ צֶפֶר:

לֹא אִישׁ אֵל וְיִכְזֹּב וּבֶן־אָדָם וְיִתְנַחֵם
הֲהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדַבָּר וְלֹא יִקְיַמְנָה:
הִנֵּה בְרֹךְ לְקַחְתִּי וּבִרְךְ וְלֹא אֲשִׁיבְנָה:

לֹא־הִבִּיט אֶן בֵּיעֲקֹב וְלֹא־דָאָה עֲמַל בִּישְׂרָאֵל
ה' אֱלֹהָיו עֲמֹו וְתִרְוַעַת מֶלֶךְ בּוֹ:
אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַפַת רֹאֵם לוֹ:
כִּי לֹא־נָחַשׁ בֵּיעֲקֹב וְלֹא־קָסַם בִּישְׂרָאֵל
כָּעֵת יֹאמֵר לִיעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִה־פָּעַל אֵל:
הֲזַעַם בְּלִבֵּיא יְקוּם וּכְאֲרִי יִתְנַשֵּׂא
לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֵאֱכַל טֹרֶף וְדַם־חֲלָלִים יִשְׁתֶּה:

נָאֵם בְּלַעַם בְּנוֹ בְּעוֹר וּנְאֻם הַגִּבֹּר שְׁתַּם הָעֵינַי:
נָאֵם שְׁמַע אִמְרֵי־אֵל
אֲשֶׁר מִחֹזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה נִפְלָו וּגְלוּי עֵינַיִם:

מִה־טָבוֹ אֲהַלִּיךְ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:
בְּנַחֲלִים נִפְטִיו כְּגַגַת עָלַי נִהַד
כְּאֲהָלִים נָטַע ה' כְּאֲדָזִים עָלַי־מַיִם:
יִזְל־מַיִם מִדְּלִיו וְזָרְעוּ בְּמַיִם רַבִּים
וְיָדַם מֵאֲגַג מְלִכּוֹ וְתִנְשֵׂא מְלַכְתּוֹ:
אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַפַת רֹאֵם לוֹ
יֵאֱכַל גּוֹיִם צָרִיו וְעֵצְמַתֵיהֶם יָגֵרם וְחִצָּיו יִמְחָץ:
כָּרַע שָׁכַב כְּאֲרִי וּכְלָבִיא מִי יִקְיַמְנֹו
מִבְּרַכֶּיךָ בְּרוּךְ וְאֲדַרְיךְ אֲרוּר:

נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין:

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

והיה אדום ירשה והיה ירשה שער איביו וישראל עשה חיל:

וידא את-עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד:

וידא את-הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושם בסלע קנך:

וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו אל:

נאם שמע אמרי-אל וידע דעת עליזן מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:

דרך בזבב מיעקב וקם שבט מישראל ומחזי פאתי מואב וקרקר כל-בני-ששת:

וידד מיעקב והאבד שריד מעיר:

וידא את-עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד:

כי אס-יהיה לבער קין עד-מה אשור תשבך:

וצים מיד פתים וענו אשור וענו-עבר וגס-הוא עדי אבד: